

LÓRÁNT

CIMBORA

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDALLA-
MOK EGYETLEN MAGYARNYELVŰ
KÉPES HETI GYERMEKLAPJA

FŐSZERKESZTŐ:

Benedek Elek

4. évf.
44. SZ. 1925.
XI. 1.

KÖNYV-ÉRTÉKELÉS

Levelek kislányomhoz.

Írta: S. NAGY LÁSZLÓ.

S. Nagy Magduskának és azoknak a többi gyerekeknek küldöm ezeket a leveleket, akik ép olyan nagyon-nagyon szeretik jószüleit.

I.

Jó kislány dicsérete.

A szemé:

Én még sohasem láttam olyan tiszta fényt,
Csak mikor a napfénye betölti a tért.

A szája:

Még sohasem hallottam oly csengőn a szót,
Csak Krisztus szava volt csengőbb, biztatóbb.

Szeretete:

Máskor sohasem éreztem, mi a szív,
Csak ha két karjával ölelésre hív.

Öröme:

Ha két arcán az öröm boldog árkot ás,
Hát lehet e ennél drágább mosolygás?

Ha énekel:

Sohasem hallottam még szebbnek a dalt:
Győztesek ünneplék úgy a diadalt.

II.

Az első lecke.

Ott nő az öröm az Élet partján,
mint színes, illatos virág,
játszik a sorssal, idővel s pajzán,
mint egy bohó kis diák.

S az Élet talán egy nagy tenger,
melynek szeszélyén hánykódik az ember?
Nem, az életünk habos kis patak,
partján fű nő s gyerekek játszanak.

Hegyből sziklából, völgyből, barlangból
indul el egyszer, messze-valahol,
lassan, csobogón s derüsen dalol,
de később gáton, hidon áthatol.

E patakok partján nő hát az öröm
s halad a patakkal fűvön és kövön,
illata, színe messzire árad
s besugározza a falut, a házat.

Ha megbecsülöd, megmarad veled!
Csak az a kérdés:
Életed patakja vajjon hol eredt,
S csak arra vigyázz: hogy merre vezet!

III.

Az apa imája.

Én minden este imádkozom
És áldom az Istent, a Nagy Urat,
Kérőn, remegőn, hittel-áldozón.

Én minden este imádkozom,
akiért annyi bánat s gond ért,
kislányoméért: királyoméért.

Én minden este imádkozom,
Hogy muljon el a bánat,
S imával virrasztom át az éjszakámat.

(Kolozsvár)

Haldoklás.

Írta: VIRSIK MÁRIA.

Ha körültekintek a bús természetben,
Egy bús, fájó érzés vonul át lelkemben.
Amerre csak nézek, amerre csak járok,
Mindenütt hervadást és haldoklást látok.

Oly bús, elhagyott már minden, mező, határ.
A megsárgult erdőn nem dalol a madár.
A fúrge mókus már odujában alszik,
Csend... csak a szellő halk sóhajtása hallszik.

Amint végigsuhan a haldokló erdőn,
Könnved roppenéssel, halkán, némán, lengőn,
A kis virágokat mind végig csókolja.
Ez a haldoklótól utolsó búcsuja.

Szép Természet! Tőled, im, én is búcsuzom,
Szemfödőd borul Rád a mai alkonyon.
Habár hervadásod nekem mindig úgy fáj,
Mégis csak szeretlek, — te haldokló, szép táj!

(Malacka)

A kis bojtár.

Irta: BENEDEK ELEK.

Rejtő Dániel, a bánhalmi harangozó, földhöz ragadt szegény ember volt ugyan, de azért nem egyszer mondta otthon és a falubeliek előtt is, hogy, ha a maga szájától vonja is meg a falatot, egyetlen fiát, Palit, városba küldi, a gimnaziumba, hogy tanult ember váljék belőle.

A tisztelendő meg a tanító ur is helyeselték a szegény harangozó e szép szándékát, mert Palika nemcsak a legelevenebb eszü, de a legjobb magaviseletű s a legszorgalmasabb fiu is volt az iskolában.

Hanem: »ember tervez, Isten végez.« Rejtő Dániel épp azon a tavaszon, amikor utolsó vizsgálata következett a fiának, rövid betegeskedés után jobblétre szenderült. Szegény Palika nemcsak, hogy árván maradt, de le is kellett tennie arról a gondolatról, hogy városi iskolába mehessen. Gyöngé, beteges anyja, még a mindennapit is csak nagy nehezen tudta megszerezni s nem volt más mód, mint hogy Palit, aki akkor éppen tíz éves volt, szolgálatba adja.

A bánhalmi földes urnak, Rimanóczy Gáspárnak több ezer birkája legelt kint a pusztán, s e mellé kellett még egy kis bojtár. A jóra való fiut szívesen fogadta fel a földesur, aki jól ismerte Palit az iskolából, mert egy osztálybeli volt az ő fiával.: Lacikával. Szegény Pali nem jó kedvvel, de rászánta magát a bojtárságra. Pedig de másnak képzelte a jövőt Majd tanító lesz a falujában s öreg szüleit magához veszi, Milyen boldog egy élet lett volna ez! Ime most mindennek vége...

Az öreg bojtár minden hét szombatján hazaeresztette Palit az édesanyjához, hogy fehérneműt váltson, de alkonyatra vissza kellett sietni a tanyára. Legtöbbször a földesur udvarán ment keresztül, mert erre volt legközelebb az ut a tanya felé. Am egyszer, éppen, amint a kapunak tartott elejbe állott Rimanóczy Lacika s durván rákiáltott:

— Mit keresel itt? Azt hiszed a mi udvarunk ország útja?

Palika szeliden és engesztelően válaszolt, de Lacika még durvább szavakkal illette; mert haragudott rá még abból az időből, amikor együtt jártak a falusi iskolába s a tanító úr

mindig Palit említette követendő példaképnek, ha Laci urfi rosszul viselte magát.

Palinak kicsordult szeméből a könny: a keserűség könnye. De hirtelen elfordult, hogy Laci ne lássa könnyezni, mert képes lenne még ki is kacagni gyöngé szívűségéért. Ment tehát a kerülő úton s hogy meg ne késsék, teljes erejéből sietett a tanyára. Eppen alkonyodott, amikor kerülő útjában a földesúr kertje végébe ért, mely alatt magas part aljában folydogált egy nem mély, de annál gyorsabb folyású patak.

Amint a patakhoz közeledett, eyszerre csak keserves jajgatás ütötte meg a fülét. Néhány ugrással ott termett a parton s ime, mit lát: Laci az és senki más, aki az övig érő vízben kétségbeesetten jajgat: hiába erőlködött, képtelen volt kimászni a magas és meredek parton.

— Maga az, Lacika? — kiáltott Pali s leereszkedve a parton, kezét nyujtá feléje. — Kapaszkodjék belém, majd kihuzom én!

Laci szégyentől égő arccal nyujtotta kezét s egy szempillantás alatt fent volt a parton: mehetett haza. Az ám, de nagy volt a bökkenő. Amikor befordult a patakba, a kalapja kiesett a fejéből, s csak most vette észre hogy a patak elragadta. Ez már aztán szörnyű szerencsétlenség volt. Az édes apja éppen most vette a kalapot... Mit mondjon: hová lett ily hamar?

— Pali, segíts rajtam! Szaladj a patak mentén, hátha valahol felakadt a kalapom? Ha megtalálod, este tedd a szobám ablakába, addig talán nem veszik észre otthon, hogy hiányzik.

Csakhogy összetett kézzel nem könyörgött az elébb még oly durva fiu.

Pali egy ideig habozott. Ha a kalapot keresi, akkor meg igen későn jut a tanyára s az öreg pásztortól kikap.

— Mindegy! — szólt magában a nemes szívű fiu. — Jól van — fordult most Lacikához, — megpróbálom. Jóccakát, urfi.

Azzal elváltak egymástól. Laci hazasompolygott s oly szerencsés volt ezuttal, hogy édesapja mitsem vett észre. Ezalatt meg szegény Pali szaladt a patak mentén, nem is re-

mélve, hogy megtalálja Laci kalapját. Ám a szerencse neki is kedvezett: a kalapot megtalálta. Fel volt akadva egy bokorban. Örvendező szívvvel fordult meg, de öröme hirtelen szomorúsággá változott. A kalap keresésében egészen megfeledkezett a tanyáról s amikor a faluba ért, az éjjeli bakter éppen akkor kergettetett a csergettyűvel s torkaszakadtából kiáltotta:

Halljad, ember, tiz az óra,
Térjetek már nyugovóra!

Tiz óra! Hiszen akkor már tizenkettő is lenne, amikor ő a tanyára érne. Mi lesz vele? Mi lesz vele?

Most már nem is megy a tanyára. Leteszi a kalapot Lacika ablakába s hazamegy az édesanyjához, majd aztán kora reggel kisiet a tanyára. Ugy tett, amint gondolá. Hajnalhasadáskor már kint volt a tanyán. Na, hiszen várt rá itt nemulass! Az öreg bojtár azzal fogadta: legjobb, ha mindjárt visszafo:dul, mert a nagyságos Rimanczóy ur tegnap este kint volt a tanyán s azt mondta: nem való bojtárnak az olyan fiu, aki este odacsatángol.

Az öreg bojtár igazat mondott. Délfelé a földesur kikocsikázott a tanyára s vele Lacika is. A földesurnak első dolga volt, hogy maga elé hívatta Palit, keményen összeszidta és — elcsapta.

Fel is ut, alá is ut! Szegény Pali kétségbeesetten tekintgetett körül, hogy Lacika majd csak segítségére jön, de Lacikában nem volt elég lelkiere, hogy megvallja a vétkeit. Észrevétlenül félresompolygott, egy fa alá heveredett s úgy tett, mintha mélyen el volna merülve a magával hozott képeskönyv olvasásába. Pedig nem is olvasott, csak nem mert a Pali szeme közé nézni.

— Laci urfi! — szólítá meg Pali könnyezve — az édesapja elcsapott, egyedül maga segíthet rajtam. Segítsen!

Laci arca lángbaborult s mégjobban a könyvbe bujt. Nem mert felnézni. Valamit dadogott, de ebből szomoruan gyözödött meg Pali, hogy a Laci nemeslelkűségére nem számíthat. Sirva ment haza özvegy édesanyjához.

— Most már bojtár sem lehetek! — zokogott a szerencsétlen fiu.

Az egész nap sirással telt el. S ime — gondolnátok-e — a sirás volt a megmentője! Estefelé, amikor az uraság visszakocsi-

zott a faluba, véletlenül betekintett az özvegy harangozóné kunyhójának az ablakán. A sebesen szaladó kocsirol is észrevette, hogy Rejtő Pali és édesanyja egymás nyakába borulva sirnak. Az uraság megilletődve állította meg a kocsit.

— Mégis talán nagyon szigoru voltam ehhez a szegény fiuhoz! Bemegyek, megbocsátok neki. Lásd, lásd, édes fiam, — fordult most Lacihoz — okulj e fiu esetéből: első a kötelesség teljesítése . . .

E szavakra Laci elsáppadt s egész testében reszketni kezdett.

— Mi lelt? — kérde ijedten az édesapja. — Az arcod sápadt s reszketsz, mint a nyárfalevél . . .

— Apám! — tört ki Laciból a sirás — én bűnös vagyok! Pali miattam volt távol egész éjjel. Bocsáss meg neki, meg nekem!

S hirtelen elmondta a történetet.

-- És te mégis elnézted, hogy azt a szegény árvát elkergettem. Szívtelen fiu! Jer velem, azonnal bocsánatot kérj tőle!

Képzelmek, mennyire meg volt lepve a szegény özvegy meg a fia, amikor a nagyságos ur belépett a szűk szobácskába a fiával, aki sirva kért bocsánatot Palitól.

A földesur, még másnap házához vette Palit s Lacival együtt küldte ősszel a gimnáziumba.

Hét évvel pedig a történetek után, új tanitót választottak Bánhalmán. Az új tanító Rejtő Pál volt, az egykori kis bojtár, aki özvegy édesanyjával beköltözött a csinos tanitólakba s megmentette a szegény özvegyet öreg napjaiban a nélkülözéstől.

(Kisbaczon.)

Bús mese.

Irta: BENKŐ ANNA.

*Volt egy kicsi hajlék egyszer, régen,
Boldogság vonult ott minden lépten,
Nevető kislány volt a lakója,
Édesanya a hű gondozója,
A jó Isten a megmondhatója.*

*Áll a kicsi hajlék most is, csendbe
De a boldogság nincs meg benne.
Édesanya elment — koporsóba
Bús leány a könnyét ontja, ontja . . .
A jó Isten a megmondhatója!*

(Be'hlen)

Tamás érdeklődik.

(Újabb beszélgetés a török - magyar világról.)

TAMÁS: Olvasgattam én már a török-magyar világról, de sok mindent nem értek. Nem tudom, miért engedte meg a török, hogy az ő területein keresztény birák is ítélkezhesenek.

APA: Csakugyan különös világ volt az s nem is értheti meg jól az ember, csak akkor, ha a török szokásait ismeri. A török beköltözött a várakba és a meghódított területtel csak annyiban törődött, hogy adókat kapjon a néptől. A nép vallását nem háborgatta, a régi szokásokat csak akkor üldözte, ha beleütköztek az ő vallási törvényeibe. Különbösen hagyta a keresztényeket a maguk nivelésénél. A török ur mindent bolondságnak tartott, ami eltért az ő bibliájának, a korának utasításaitól. Ezért engedte meg, hogy a keresztények a maguk biráihoz forduljanak. Halálos ítéletet azonban veszedelmes volt kimondani. Ha előleges engedélyt nem kértek a kivégzéshez, megjelent a török ember és vérdíjat követelt. A kivégzésért nem haragudott, de a pénzt behajtotta. A magyar falvak és városok vezetői néhány szomorú tapasztalat után alkalmazkodtak a helyzethez: előleges engedélyt kértek és rendszeresen kaptak is a kivégzésekhez. Nekem nagyon tetszik az akkori ítélkezési mód. Fontos, de néha jelentéktelen ügyben nemcsak az illető város emberei ítélkeztek, hanem kölcsönösen kértek birákat a szomszédoktól is. Ha például Kecskeméten ítélkeztek, beültettek egy-két kőrösi vagy ceglédi embert a bíróságba. Így igazságosabb lehetett az ítélet, mert a kőrösi vagy ceglédi embereket nem befolyásolta a harag vagy régi ismeretség: ők talán még a nevét sem hallották azoknak, akikről ítéletet kellett mondaniuk.

TAMÁS: Én nem szívesen vettem volna részt idegen város bíróságában. Az ítélkezés mindig kellemetlen, idegen városban még kellemetlenebb lehetett. Ha később bejött a bíró a városba, az elítélt rokonai bosszút állhattak.

APA: Ugy látom, halálos ítéletekre gondolsz. Nem olyan gyakori volt a halálos ítélet. Apró-cseprő lopások, verekedések, osztozkodások kerültek rendszeresen a bíróság elé. Nem kellett tehát mindig nagyon szigorúan ítélkezni. Néha még szórakozhattál volna is. Előfordult,

hogy egy-egy verekedőt, vagy lótolvajt börtönbüntetésre ítéltek. Ilyenkor ponyvával betakarták és a bíróság tagjai egyet-egyét odasóztak a bünösnek. Még nem is haragudhatott nagyon, mert nem tudta, ki vágott rá erősebben, ki gyöngébben. Nem kellett sokáig börtönben ülni, egy-kettőre megvolt az ítélet és a végrehajtás. Bíró uraimnak talán még jól is esett a sok ülés után egy kis testmozgás.

TAMÁS: Már én az ilyesmitől nem kérek, csak abban az esetben tudnék végigválni a bünösön, ha szemtelenkedne a bíróság előtt. Azt magyarázd meg nekem, hogyan fogták el a bünösöket, mert fegyverök nem lehetett. Nem tételezem fel a törökről, hogy a keresztényeknél meghagyta volna a fegyvert.

APA: A török valóban összeszedte a meghódított területen a puskákat és kardokat. De jó fegyver a kéttoldalú fejsze is. Sokszor előfordul ez a név az okleveleken is. Azt hiszem, legjobb, ha fokra gondolsz. Aztán jószívű volt a török. Időnkint megengedte a fegyverviselést. Ha valamelyik város vagy község nagyon panaszkodott a rablók miatt, kieszközölte magának a fegyverviselési engedélyt. Valószínűleg fizetni kellett érte. Szükség volt gyakran a fegyverre. Rabló törökök bolyongtak helyenként a megszállt területen, aztán ellátogattak a végvári katonák is. Abban megegyeztek egymással a saját kezükre dolgozó törökök és magyar végvári katonák, hogy amit meg nem ettek-ittak, azt szerették szekerre rakni és elvinni. Néha megdühödött a nép és agyonverte a rablókat. Erdőkben, patakok medrében itt is, ott is találtak 2-3 török vagy keresztény portyázót. Megindult ilyenkor a vizsgálat, de eredményt ritkán ért. Nagyon könnyű dolguk volt bíró uraméknak. Kitaláltak egy mesét, hogy összeütközés történt török és magyar csapatok között és még vérdíjat sem fizettek.

TAMÁS: Egy történelmi könyvben azt olvastam, hogy az elfoglalt területek jobbágyai rengeteg adót fizettek a töröknek, de ez adókon kívül megfizették az adót magyar részre is. Ez olyan hihetetlennek tűnik fel nekem. Az emberek sohasem szerettek adót fizetni; a töröknek kénytelenek voltak adózni, de miért

fizettek magyar részre? A magyar királynak és földesurnak nem volt hatalma az adó beszedésére. Még az is eszembe jutott, hogy kevés a török világ előtt volt a parasztlázadás. A parasztlázadás után elnyomták a jobbágyokat; a jobbágy tehát haragudott a földesurra. Ilyen körülmények között csakugyan érthetően, miért fizettek adót.

APA: Sok dolog jutott eszedbe, majd egyenként válaszolok. A parasztlázadás leverése után nagyon meggyötörték a jobbágyságot, de pár évtized múlva már iparkodtak kibekíteni, visszaadták a jobbágyoknak a szabad költözködési jogot. Ha valahol rosszul bántak veled, mehetett másnak a birtokára. Mihelyt ezt a jogot a jobbágy visszanyerte, már nem haragudott a nemesre.

A török gazdálkodásáról már mondtam, hogy nagyon különös volt. Ha megkapta az adót, keveset törődött a többi dolgokkal. Eltúrta azt, hogy a jobbágy másnak is adózzék. Eltúrta azt is, hogy ezt az adót erővel behajtsák a jobbágyon. Bizony vékonyan fizettek volna a parasztnak magyar részre, ha nem tudták volna, hogy behajtják rajtuk. A béke-

szerezések később rendezték az adózás ügyét. Megtörtént az a különös dolog, hogy a jobbágy, a török által elfoglalt terület jobbágya, köteles volt kétfelé adót fizetni. Adójának egyik részéből megerősítették a végbeli magyar várakat, másik részéből a török várakat. A szembenálló felek várait egy és ugyanazon jobbágyság munkájának gyümölcséből szerelték fel.

TAMÁS: Nem ment tönkre a kettős adózás sulya alatt a jobbágy?

APA: Az ember mindig alkalmazkodik a körülményekhez. Ha egyenes úton nem tudja biztosítani megélhetését, ravaszsággal, furfanggal biztosítja. A hódolt területeken lakó jobbágy kibirta a sok adót, átszenvedte a sok rablást, el tudta viselni a hódoltsággal járó egyéb kellemetlenséget is. Különösen a főútvonalakon. A főútvonalakon fekvő falvakban csaknem naponként jártak követségek, futárok. Ezeket el kellett látni étellemmel és itallal. Utazás közben a török sem vette szigorúan a korának azt a rendelkezését, hogy az igazhitűnek bort nem szabad inni.

(Budapest)

A kismama

VIRSIK MÁRIA rajza.

**Kismamácska a bubáskát
Megkocsikáztatja,**

**Tente, baba tente, tente,
Szépen elringatja.**

A kövér kutya, meg a sovány kutya.

Írta: CSÜRÖS EMILIA.

Két kutya haladt egymás mellett az utcán. Mind a ketten megszöktek otthonról és véletlenül találkoztak össze a kocsu-uton. A sovány kutya illedelmesen köszöntötte a kövért.

— Adjon Isten, testvér, merrefelé iparkodsz?

A kövér először mormogva nézett a soványra, de eszébe jutott, hogy jobb lesz ha nem egyedül megy, hanem utitársal, akivel elbeszélgethet, még talán utba is igazítja, ha szükséges lesz, mert bizony ő még nem ismeri jól a járást a városban. Azért hát kegyesen felelt neki.

— Az orrom után megyek csak. Hát te hova indulsz?

— Én egyenesen világgá megyek, mert a szakácsné igazságtalanul megvert. Azt hitte, hogy én loptam ki a húst a tálból, pedig jól láttam, hogy Micóka volt. Tudod, az az átnok, hegyes körmű, nagybajuszos olyan ártatlanul dorombolt, mire a szakácsné bejött, még a száját sem nyalta, úgy hogy a szakácsné engem vert meg öhelyette.

A kövér megértően mosolygott.

— Mivel te olyan őszinte voltál, én is bevalom, hogy azért szöktem meg, mert az inas rám ütött. Olyan gorombán ütött rám, hogy még a csirkecombot is kiejtettem a számból.

— Hát téged csirkecombbal tartanak?

— No, nem éppen mindig, de olyankor, amikor nem adnak, lopok én magamnak.

A sovány kutya megnyalta a száját.

— A nagyon jó lehet! Én még sohasem ettem csirkecombot. Nekem csak a csontját szokták dobni.

— Te szegény, sajnálkozott a kövér, — még is látszik rajtad, azért vagy olyan sovány. Én bizony minden finom ételből kapok, a

fekvőhelyem is olyan puha, hogy nem cserélnék még a királlyal sem

Amint így beszélgetnek, egyszerre kinyulik a fejük föött egy dróthurok és egy pillanat alatt mind a ketten bent voltak a sintérek kutya fogó ketrecében. Nosza volt ijedtség. A kövér kutya elfejtett hirtelenében dicsekedni, a sovány is nagy búvánattal nézett kifelé a rácson. Mind a kettő ezt gondolta: Mégis jobb lett volna otthon maradni.

Csak hogy a kövér ezt tette hozzá: Most vége, a kényelmes, jó életnek, vajjon mi lesz velem. — A sovány meg ezt: Szegény kicsi gazdám, hogy fog búsulni, ha megtudja, hogy a sintérek kezébe kerültem. Mégis csak jobb lett volna otthon maradni.

Egy utcafordulónál több kutya után szaladtak a sintérek, magára maradt a ketrec egy percig. Egy ügyes kisdiaáknak elég volt ez az egy perc arra, hogy kinyissa a ketrec ajtaját és szabadjára engedje a kutyákat.

Futottak a kutyák ész nélkül. A sovány kutya meg sem állt amíg haza nem ért a kisgazdájához. De szegény kövér kutya igen rosszul jár. A kövérsége miatt nem tudott elég gyorsan szabadulni és a sintérek újra megfogták. Nem is szabadult ki többé onnan a ketreces kocsiból.

Némely embernek is az a végzete, hogy a jómód elpuhitja és veszély idején sem ereje, sem ügyessége sem segíthet rajta.

Óvakodjunk a henyeléstől és torkoskodástól, helyeit inkább okos munkával és tornával acélozzuk testünket. Ennek mindig hasznát vesszük az életben.

(Kolozsvár)

Köhögésnél,
hurutnál csak a

SIROMALT

használ!

Biztosan használ, ize jó,
Patikában kapható.

Beszámoló a nyári vakációról.

— Harmadik közlemény. —

Kedves Nagyapó!

Előre megírom, hogy beszámolómm nem a nyári szünidőről szól, hanem egy kirándulásról, amit az elmúlt iskolai év végén tettünk meg. Közeledett az év vége s mivel egész éven át jól viseltük magunkat, jó tanító urunk elvitt minket egy kirándulásra, a környékünkön levő krasznahorkai várba és mauzoleumba. Krasznahorka Szlovenszko egyik legépebb vára. Gömörmegyében, Rozsnyó közelében fekszik, körülbelül hét km. távolságra.

Az utat gyalog tettük meg, énekelve és gyönyörködve a piros pipacsos és kék buzarágos vetésben és a dombok mögül feltűnő várban. Elég hamar beérkeztünk Krasznahorkaváraljára. Először az út mellett fekvő Andrassy-mauzoleumot néztük meg. Krasznahorkán a Torna felé vezető út mellett van ez a szép kupolás épület. A mauzoleumot kívülről és belülről megnéztük. Belsejében a világ minden tájáról való drágakövek vannak gyönyörű mozaikká rendezve. A közepén van két sír, melyben örök álmát alussza a jószívű Andrassy Franciska grófnő és férje gróf Andrassy Dénes. Az egész mauzoleum olyan, mint egy gyönyörű kis templom és több milliót ér. A mauzoleum kertjében van Dénes gróf hű kutyájának szobra és a sirja.

A mauzoleum megtekintése után a várhegy alá mentünk, ahol megpihentünk és ettünk. A vár elég magas dombon épült és neve Krasznahorka, mely szlovák elnevezés s azt jelenti, hogy gyönyörű erdőcske, de ez a név nem illik rá a várhegyre, mert az mészkősziklás és ez a fát nem tűri. A vár keletkezése felől olvastunk egy mondát, amely a gömörmegyei öregek közt él. Ez a monda így szól:

Hol volt, hol nem volt, volt ebben a faluban egy gazdag juhász. Ennek a gazdagsága onnan eredt, hogy amikor egyszer a juhait a Somhegyen legeltette, talált egy nagy rakás aranyat és egy csillogó követ. Az aranyat elvette, a követ pedig odaadta fiainak, hogy játszanak vele. Egy éjjel a juhász észrevette, hogy a kő világít és ennek igen megörült, mert azt gondolta, ezentul legalább nem kell fátyát

használnia. Ezt a követ meglátta egy arra utazó török kereskedő és azt mondta a juhásznak, hogy adja neki száz ezüstpénzért, de a juhásznak pénz nem kellett, mert volt neki sok pénze. Ellenben egy borjas tehenért odaadná. De, amikor a kereskedő a tehenet elhozta a juhásznak, nem adta oda a csillogó követ, mivel gyermekei szerették azt. Erre a kereskedő azt mondta, hogy egy nagy juhnyáját ad érte. Ez már szeget ütött a juhász fejébe, hogy ennyit ér a kőve és azt gondolta, hogyha nem adja senkinek, hát megölik őt. Felkerekedett tehát és elment a királyhoz és a követ magának a királynak adta. A király megörült a drága ajándéknak, mert az egy nagy darab gyémánt volt és megkérdezte a juhászt, hogy mit kíván érte. A juhász csak azt kívánta, hogy egy pár juhaklot építhessen a király földjére. A király nevetett és megengedte neki. A juhász a juhaklok alatt azomban várakat értett. És a pénzből építette: Torna, Berzété, Solyomkö, Szádvár és Krasznahorka várát. A juhászt Bebeknek hívták. Amikor a Bebek család kihalt, a vár a rokonoké lett és amikor ezek is elhaltak, akkor az Andrassyak vették birtokba és maig is tulajdonosai.

Mivel a vár keletkezését már leírtam, folytatom tovább a kirándulás leírását. Pihenő után megmásztuk a várhegyet. Elérkeztünk a vár kapujához. Itt megtekintettük a vár kapujánál levő régi ágyukat. Tanító urunk elolvasta a rajtuk levő fölírást, melyből annyit tudtam meg, hogy a pelsőci Bebeké voltak és 1517-ből valók. Amikor ezeket megnéztük, bementünk a várba és megtekintettük a szobákat, illetve a muzeumot, mivel a vár most muzeum. A muzeumban lévő tárgyak mind az Andrassy grófok tulajdona. Vannak ott mindenféle fegyverek, képek, ruhák, butorok s szebbnél-szebb és értékesebbnél értékesebb régi dolgok s mind egyiknek van valami magyarázata és története, aminek a leírása igen hosszadalmas lenne. Említésre méltó az a gyönyörű gyászkosci és a lovak szerszáma, amelyen a meghalt Andrassy Franciska grófnőt, — akinek jótékony ságáért Rozsnyón szobra is van — és Dénes gróf holttestét szállították a mauzoleumba. A

muzeumot végignézve bementünk a vár kápolnájába, ahol Serédi Zsófia holtteste van üvegkoporsóban. Ezt mint csodát mutogatják, mert már vagy 200 éve fekszik itt és még nem porladt el. Ehhez a holttesthez egy egész történet fűződik, amit Jókai Mór, a legnagyobb magyar író, le is irt »A lőcsei fehér asszony« című könyvében. Ezt a bátyámtól hallottam és szeretnék nagyobb lenni, hogy ezt a könyvet is elolvashassam. A kápolnában van egy régi orgona, amit tanító urunk ki is próbált. Játsozott rajta egy Istent dicsőítő éneket, amit mink énekszóval kísértünk. Ezzel befejeztük a vár megtekintését.

Ezután egy erdei tisztásra mentünk, ahol ettünk, játszottunk és pihentünk. Fölfrissülve, vigan dalolva, szép erdei uton haza indultunk és estefelé haza érkeztünk.

[Rozsnyó-bánya telep, Csehszlovákia]

Wlachovszky Jenő
V. elemi oszt. tanuló

Drága Nagyapó!

Megígérttem, hogy írni fogok Nagyapónak és a levéllel még beszámolót is küldök. Autóutunkon először Székelyudvarhelyről Gyergyószentmiklóásra mentünk, onnan a Gyilkos tóhoz. Az út gyönyörű fenyves serpentinén vezetett fel a tóhoz. Elérvén ide gyönyörű vidék tárult elénk. Elöl a tó, háttérben a fenséges Békás szoros sziklái. Köröskörül halott csend. A hallgatásban csak a Békás patak csobogása hallatszott. Azután beljebb mentünk a szorosba autóval és gyönyörködtünk a csodaszép sziklákban. Kijöttünk a szorosból és visszamentünk Gyergyóba. Innen Ditrón keresztül gyönyörű síkságon elértünk Borszék fürdőre, csodaszép fenyvesek között. Itt is megcsodáltuk a vidéket meg a szép villákat. Másnap elindultunk Borszékről és a gyönyörű Marosvőgyön keresztül, sok helyt a parton haladva, Szászrégenen át megérkeztünk Marosvásárhelyre. Itt sok nagy és szép épületet láttam. Innen is másnap indultunk el s Enyeden, ahol láttam a híres Bethlen kollegiumot, Szászvárcson és Gyulafehérváron keresztül, ahol megnéztük a koronázási templomot s a várat, elértünk Dévára. Déva tiszta, csinos város, a vár pedig szépfekvésű és régi, de ezt csak egy pillanat alatt láttam, mert egyenesen Lugosra mentünk.

Sajnos, hogy a sötétség miatt nem láthattam a vidéket.

Későn értünk Lugosra. Reggel egy nagy síkságon mentünk Temesvár felé. Temesvár gyönyörű nagy város. Három részre van osztva, u. m. József-, Gyár- és Belváros. Voltunk a strandon fürdön is. Két napig voltunk itt, aztán Orsova felé mentünk. Az út nem volt különleges, de amikor megérkeztünk ide, gyönyörű volt a vidék. Itt a város közepén a széles nagy Duna, s a túlparton a szerb hegyek. Délelőtti elmentünk Turnu-Severinbe is, mely nagyon magasan fekszik. Itt roppant széles a Duna és a Traján-hid romjai még látszanak. Láttuk a zátonyos Vaskaput is és Ada-Kaleh szigetét. Itt voltunk a mecsetben és nagyon tetszett nekünk. Délután elmentünk a Kazán szorosba. Itt két magas, gyönyörű szikla közé van zárva a Duna. Láttuk a Traján és Széchenyi emléktáblákat is. (Ada-Kaleh szigetére törökök viték át sajkán) Innen Herkules-fürdőre mentünk. A Herkules felé vezető út szép, hegyes-völgyes. A fürdő két magas lombos szikla közé van építve. Csodaszép szállodák és villák vannak. A Cserna szép világos patak. Herkulesről Hátszegen keresztül Szebenbe mentünk. Szeben vidéke szép, háttérben a havasok. Láttuk a Vörösoronyi szorosot is. Innen Fogarasba mentünk a havasok aljában, s Keresztényfalván egyik ismerősünkhöz mentünk. Innen Brassóba és vissza Udvarhelyre.

(Székelyudvarhely.)

Öleli hű unokája:

Jodál Gábor.

Kedves Nagyapó!

E levélben megírom, hogyan nyaraltam én az idén.

Minthogy sokat betegeskedtem, apukám elhatározta, hogy kivesz az iskolából és Anyukámmal elküld Abbaziába, minek igen megörültem, mert már rég szerettem volna délre, melegebb országokba, a tenger mellé menni.

Február huszonhetedikén, reggel öt órakor indultunk el Anyukával s 30 órai fáradtságos út után, — minthogy Budapesten át mentünk — megérkeztünk. Abbazia előtt, Magluglieben, villamosra szálltunk, mely éppen a

»Pensione Qitta» előtt állt meg, ahol laktunk. A szobánkból a kilátás gyönyörű volt! Lehetett látni Fiumét, a Cherso szigetét, szóval majdnem az egész Quarnero-i öblöt. Az időnket igen kellemesen töltöttük, tettünk sok kirándulást hajón és gyalog. Voltunk a két szomszédos faluban is: nyugatra van Lovrana, északra pedig Volosca. Mindakettő halászfalu. Voloska igen régi, várszerűen van építve, nagy fa'akkal. S minthogy a part ott folyton emelkedik, tele van mindenféle zegzugos lépcsőkkel, melyek helyettesítve az utcákat, — fel vannak vezetve az országutra, a hol a villamos közlekedik.

Fiumában is többször voltunk. Egyszer hullámozott is erősebben, de azért igen kellemes volt. De néha bizony félelmetesen hullámozott! Különösen a mikor szirokkó volt. Igazán csodálatos ezeket az ó'asz halászokat! A legnagyobb hullámverésnél is kimennek a vitorláshajójukkal halászni és pedig mindig kettesével. Fiumében a kikötő is, meg a város is igen szép. A kikötőben volt sok nagy teher szállító hajó, és egy nagy »San Marino« nevű hadihajó, melyen volt rádió is. Bent a városban a legnagyobb út a »Corso Victorio Emanuele«. Ennek az egyik végén, egy téren van nagy kőtalpazaton egy óriási vas horgony. Azután, ha ellenkező irányba megyünk, van egy régi, nagy kapu, melyen fönt egy óra van, s melyen át a régi városrészbe lehet érn. Azután van egy szépen kikövezett utca, mely

kb. 40°-nyi szögben megy fölfelé, s ezért nem is szabad rajta sem autónak, sem kocsinak menni. Aztán van még a reflektoros világítótorony, mely este, amikor már sötét van, igen erősen világít ki a többi lámpák közül.

Voltunk sokszor csónakázni is, így aztán megtanultam evezni. Sokat sétáltunk, de sokat feküdtünk is. És az a remek levegő! Főleg a levegőnek köszönhetjük, hogy egészségesebben jöttünk haza, mint ahogy mentünk. De mindezek mellett a legszebb a táj, a fekvés! Ilyen szépet még soh'se láttam! Lent a sötét-kéken hullámzó Adria mellette a parton szebb-nél szebb villák, nyaralók, körülvéve gyönyörű, nagy pálmákkal, ciprusokkal, kaktuszokkal, tele kertekkel, lugasokkal, — főljebb a hegyoldalon már csak néhány elszórt, kicsi házikó és kápolna, — és legfelül a Karszt hegységnek ilyenkor még hóval fedett csucsai. Hát nem gyönyörű ez!

Egyetlen dolog, ami nem volt kellemes, a több ideig tartó esős, szeles idő volt. Így telt el a mi hónapunk, s 24-én hazafelé indultunk. Másnap délelőtt Budapesten voltunk, a hol egy napot időztünk. Megnéztük a szobrokat, a gyönyörű lánchidat, a királyi várat és moziban is voltunk.

27.-én éjjel szerencsésen hazaérkeztünk erről az igazán kellemes »tavaszolásról«. Aradon már várt minket Apuka a vonatnál, s másfél óra múlva otthon voltunk.

(Temesvár.)

Kun Jancsi, IV. o. l.

A csibész.

(Öcsike levele.)

Igen-igen szomorú esetről kell értesítenem, édes nagyapókám, de azért ne ijedjen meg, mert szomorubb eset ezivel történik. Jobban mondva, nem is szomorú, inkább kellemetlen: ugyanis Majmonidesz Matyi, aki ostoba utánzásával szokott boszantani engem, most november elsején a mi házunk lakója lett s ott mindjárt az első nap az alábbi »nad-

selü« gondolatot, illetőleg csibészséget eszelte ki:

Szép őszi délután volt, beillett volna szeptemberi délutánnak is, s az alattunk levő kávéház udvara megtelt vendégekkel, akik a meleg őszi verőfényben idógáltak, ki feketét, ki kapucinert, ki limonádét, ki meg édes pálinkát, mint például Prutyák bácsi is, akit én onnét ismerek,

mert főzsvendége ennek a kávéháznak s gyakran hallottam, amint egy másik bácsi így üdvözölte: Szervusz, Prutyák, vi géc? (Ez a vi géc, ha nem tudná nagyapoka, megmagyarítása a német wie geht es-nek s magyarul annyit jelent: hogy megy vagyis hogy vagy?) Prutyák bácsi, mint rendesen, most is pálinkát rendelt, még pedig jó nagy pohárral, de úgy elmerült az olvasásba, hogy meg sem kóstolta. Saját szememmel láttam ezt (tehát nem kitalálás) s azt is, hogy Majmonidesz Matyi kikönyökölt az ablakon, pont Prutyák bácsi fölött, s láthatóan nadselü

gondolaton törte a fejét.

Kezdetben a gondolat tényleg nadselünek látszott, annyira, hogy irigyeltem volna érte Majmonidesz Matyit, ha nem örököltem volna nagyapókatól azt a jó tulajdonságot: ugyanis én sem ismerem az irigységet. Igen, a gondolat nadselünek ígérkezett, mert Majmonidesz Matyi egy kis szivacsot madzagon egyenesít a Prutyák bácsi poharába eresztett le, azt ott jól megitta, de úgy, hogy egy csepp nem sok, annyi sem maradt a pohárban. Aztán, mint aki jól végezte dolgát, a pálinkával csordultig telt szivacsot szé-

pen felhuzta. Ami igaz — igaz, ami nem igaz: hazugság, valóban kacagató volt, hogy éppen akkor, amikor Majmonidesz húzta fölfelé a szivacsot, kacagott egész lelkéből Prutyák bácsi. No, gondoltam magamban, csak kacagj ki jól magadat, Prutyák bácsi, mert mindjárt le fog könyulni az orrod! De egyebet is gondoltam: le kellene kiáltanom, figyelmeztetnem Prutyák Prutyák bácsit, hogy lopják a pálinkáját, már nyitottam is a szájamat, de hirtelen becsuktam: még azt fogja mondani Majmonidesz, hogy irigyeltem az ő nadselü gondolatát s azért árultam el őt. Szóval: egyszerre irigynek és árulónak is nevezhetett volna. Hát — hallgattam és néztem, mint facsarja ki a szivacsból a pálinkát a pohárba, s képzelje,

nagyapókám, mind egy cseppig meg is itta.

Hát, az így megvolt, ahogy volt, s mindennek e világon egyszer vége szakad, vége szakadt a Prutyák bácsi kacagásának is: itt volt az ideje, hogy megigya a pálinkáját. Az ám, itta volna, de fenéig üres volt ám a pohár.

— Hát ez mi!? kiáltott fel Prutyák bácsi, aztán haragosan szólította a pincért. — Hát ez mi!? ismételte a megjelent pincérnek. — Micsoda dolog ez? — Maga nekem üres poharat hozott?

— Én? Üres poharat?

— Maga, maga, maga!

— Hallja az ur, engem ne gyanúsítson! Maga megitta a pálinkát olvasás közben s most rám akarná fogni, hogy én üresen hoztam ide a poharat! Maga, maga — maga svindler! Fizet vagy nem fizet?

— Nem, nem, soha! vágta ki Prutyák bácsi mennydörgő hangon.

Nosza, egyéb sem kellett a pincérnek, épp arra járt egy rendőr, azt bekibálta, az meg nem sokat teketóriázott,

Prutyák bácsit eltessékelt a kapitányságra.

S mit gondol, nagyapókám, mi lett a vége Majmonidesz csibészkedésének? (Mert én annak tartom az ő nadselü gondolatát.) Az lett a vége, hogy kisült a Prutyák bácsi igazsága, mert a Majmonideszék ablaka a rendőri vizsgálat megtalálta a pálinka cseppek nyomát a falon s az én hiteles értesülesem szerint, a rendőrbácsi megtépte Majmonidesz balfület, Prutyák bácsi pedig a jobb fület. Így lelkem nagyapó, így. Más a nadselü gondolat s más a csibészkedés.

A másolat hitelül: Elek nagyapó

Bányász történet.

Irta: KÁROLYI LAJOS.

(A függöny előtt, vagy a jobb, vagy a bal sarokban áll a Prolog. Lehet fiu is, de inkább kis lány, sötét ruhában.)

Bányász mesét mondok el néktek.

— Kérlek, nehogy zokon vegyétek! —

Ha fáj a szived, mert üt az óra,

És nincs apád már virradóra...

És nincsen az, aki szeret:

A mese még igaz lehet.

Volt egy bányász, annak kis fia,

S szíve virága: Marika.

Két kis gyerek és semmi más —

Óh! ebben a feltámadás.

Asszonyát eltemette rég...

— És ott, lent, mélyen, a bánya ég...

Dalolva megy a föld ölébe...

Nézd! Ez a bányász sorsa-képe...

(Most a függöny felszalad. De a Prolog helyén marad. Elötünik a szinpad, amely egyszerű bányász szobát mutat. Asztal, pár szék. Az asztalon lámpa ég. A sarokban kis ágy, melyen Jancsika és Marika alusznak. Felhangzik a bányászdal: »Szerencse fel, szerencse le; Ilyen a bányász élete.« A bányász bányaruhában belép a szobába — ez néma szereplő — lámpa van a kezében, oda megy a kis ágyhoz, a gyermekeket megcsókolja. Elmegy. A dal végeztével a függöny lehull.)

PROLOG:

A két gyermek otthon marad,
És hogyha jön a kedves reggel,
— Madár a réten — nagy sereggel —
A lány lepke után szalad...
De Jancsika — ő már tíz éves, —
Nemsokára az életé lesz —
Arra gondol buksi fejével:
Mit hoz rájuk a banya-éjjel.
Óh! de előtte áll a kép,
Az apa-ajka mondta: szép...
És hallik lelkemélyén által,
A bányász nóta: szárnyal, szárnyal.

(A kar a bányász-dal második strófáját énekli: »Nem kincs után sóvárgok én« stb. Az ének alatt a Prolog eltűnik s a dal végeztével a függöny felszalad, ott áll az első szin szobája. A két gyermek — egyszerű bányász gyerekek, cicoma nélkül — az asztal mellett ülnek beszélgetnek.)

Jancsika: Marika! Édes kicsi szentem, —
Mikor tegnap virágot szedtem,
Ott künt, a nótás völgy ölén:
Édes anyámat láttam én...
Fehér ruhája int felém.

Marika: Kis testvér! Ép úgy jártam én.
Mosolygott, mint egy édes álom...
Óh! az anyámat várva-várom...

Jancsika: Kicsi testvér! Hiába várod.
Az életet csak egyedül járod...
Nincs, aki fogja kis kezéd.
De ne félj, én veled megyek.

Marika: Óh én tudom, lesz még tavasz!
Téli felhő már nem havat...
Jön a tavasz... Ibolyát hoz.

Marika: Hanem valami úgy hívott...
Sötét sejtés fellege száll:
Reám talál, reád talál.

(Orgonaszó hallik. A két gyermek össze
bujva, egymást átölelve ül.)

Marika: Kicsi bátyám! Fáj ez az ének,
Fázik a lelkem: félek, félek...
Mintha éjjel szakadna ránk...

Jancsika: Marika! Nekünk nincs apánk...

(A szoba ajtója felpattan. A bányász sápadtan kialudt lámpával, mint egy látomány, átvonul a színen. A gyermekek egymást átölelve, nézik a jelenetet. — Később a háttér megvilágosodik s egy angyal lép be a közép-ajtón. Fején korona, amelyen aranyos bányász-jelvény — két kalapács ragyog.)

Angyal: Miért vagytok úgy összebujva,
Te kis leány, te kis fiu,
Miért, miért e néma bánat?
A lelketek mért szomorú?
Mert árvák vagytok? Mert nincsen az,
Aki szeressen igazán?
Letört virágok vagytok itt ti,
Te kis fiu, te kis lány?

Gyermekszívetek könnybe lábbad,
Gyermekarcotok sirva-sáppad,
Gyermekszívetek lázban dobog,
Gyermeklelketek árván zokog...

Ne féljete! A nagy sötét,
Ami most itt ül szerteszt,
Semmivé lesz, mint régi átok:
Ha rátok mosolyog anyátok.
Mert ő vigyáz. Mert ő szeret,
És letörli a könnyeket.
Marikáját elringatja...
Jancsikáját csókolgatja...
Ne féljete, ne féljete,
Ti árva bányász-gyerekek.

(Az angyal odamegy a gyermekekhez. Megcsókolja őket. Középre vezeti. Az egyiket jobbról, a másikat balról magához öleli. Felhangzik a dal:

Te vagy Uram, az árvák atyja.
Jóságod a hajnal mutatja,
Mely rózsásan jön fel az égre:
Csókkal borul az árva népre.

(Függöny).

♦
Vulkán, 1925. május 30.)

Elek nagyapó üzeni:

Babcsák Iluska, Bethlen. Nagymamám is azt tartja, amit te: fő az egészség. És én örömmel látom leveledből, hogy nagyon jó vagy. Mi is jól vagyunk, élünk, éldegélünk öregesen. Ha már két leveledre sem kapsz választ, ez nyilván azt jelenti, hogy ezt a két levelet nem kaplam meg, mert köztudomású, hogy én minden levélre válaszolok. Örövendek, hogy a pótvizsgád jól sikerült s remélem, mint magántanuló is sikeresen végzed a román gimnázium harmadik osztályát. Amint a fejtörő élen olvasható, egy rejtvényt megfejtésével is résztvehetsz a sorsolásban s egyáltalán nem szükséges a sorsolásban való részvételhez, hogy egyáltalán magad szerkesztette rejtvényt is küldj. A rejtvényt magát felesleges beküldened, egyszerűen csak jelzed, hogy ebben meg ebben a számban megjelent ilyen meg ilyen rejtvénynek a megfejtése a következő stb. A számréjtvényedről hiányzik az egész rejtvénynek és az egyes soroknak a megfejtése, enélkül nincs időm ellenőrizni, hogy jó-e a rejtvényed. — **Hammer Malvin, Petroszény.** Beteg voltál, amiatt nem írtál de örömmel látom szép kerek betűjüdből, szabatos írásodból, hogy már jobban vagy. Remélem, a következő leveled csakugyan hosszabb lesz. A póllórejtvényed sorra kerül, a számréjtvényednek nehéz a megfejtése, mert két fiu meg egy leánynevet kell kitalálni, amihez alig van a rejtvény egyéb részében valami támaszték. **Boruzs Magduska és Ilie, Bacza,** Szolnokdoboka megye. Szeretnétek egy szép könyvet nyerni. Hát csak fejtegetések szorgalmasan a rejtvényeket s nem lehetetlen, hogy egyszer reátok mosolyog a szerencse. — **Fekete Juci, Marosvásárhely.** Nem szoktál levelet írni, mert „csuful és hibásan” írsz, de Nagyapótól nem szégyelled magad s te is beszámolsz a nyári vakációról. Egyáltalán nem találok sem csufnak, sem hibásnak az írásodat, de azért csak írsz szorgalmasan nagyapónak, mert nincs az a jó írás, amely kitarló gyakorlattal még jobba nem lehetne. Marosvásárhelyre ezer esztendőre készülődöm, de mindig közbe jön valami, ami odaváló utazásomban megakadályoz. — **Fekete Emma, Marosvásárhely.** Nem csak beszámolsz a nyári vakációról, de a rajzpályázatban is résztveszel. Előre is jelezhetem, hogy különösen egyik rajzod kiválóan sikerült. — **Bányász Hajnal, Nagyánya.** Köszönöd a könyvet, de nem írod, hogy melyiket kaptad és olvastad-e. Ha elolvastad, közöld velem, hogy tetszett-e? — **Asztalos Judit, Nagyenyed.** Hibás volt a rejtvény, mégis megfejtetted. Ezért dicséretet érdemelsz. Igazi levelet azonban már rég nem írtál, pedig: nekem különös nagy öröm minden levél Nagyenyedről, mert az ott töltött két nap mindig felejthetetlen lesz nekem. — **Reich Magduska, Marosvásárhely.** Hogy mi újság

Kisbaconban? E pillanatban, amikor ezt az üzenetet írom, gyönyörű szép az idő s jó kedvvel szedi házam népe az almát, körteit, meg a szilvát. Fájdalom, ebben a kedves munkában nekem ritkán van részem. Csudálom, hogy eddig még egy rejtvényt sem találtál olyat, amelyet meg tudnál fejteni, mert az írásodból azt kellene következtetnem, hogy a legnehezebb rejtvény is nem nehéz neked. Ha Zilahon voltál a nagymamádnál a nyáron, miért nem számolsz be zilahi élményeidről? Hallottam a marosvásárhelyi francia intézetről s kíváncsian várom onnét küldendő leveleidet. Őcsike részben a Balaton mellett, részben Kisbaconban nyaralt. Most, természetesen, Pesten van, szorgalmasan tanul s mellékesen termeli a „nadselű” gondolatokat is. Jól esett olvasnom, hogy szüleidről is megemlékezel leveledben s hálát adsz a jó Istennek, hogy egészségesek. Szeretettel várom további leveleidet. — **Ifj. Varga Árpád, Marosujvár.** Közöltem a kiadóbácsival, hogy az előfizető gyűjtésért felajánlok jutalmak közül a nyomdát választottad. Mondanom se kell, hogy Őcsike örömmel termeli a „nadselű” gondolatokat a leőcsikédnek. — **Tatár József.** Te is olvasója lettél a nagyapóka Cimborájának s ígеред, hogy ezután szorgalmasan fogsz írni és rejtvényeket megfejtetni. Szeretettel látlak unokáim seregében, de következő leveledben ne feledd, hogy hol kell a leveled. — **Kun Jancsi, Temes.** Igen tetszik neked új formájában a Cimboras különösen tetszett újabbban a „Hétszáz palack dugáru” mulatságos története. A kiadóbácsi pótolni fogja a 32. számot, te pedig irdd újra a rejtvényeket, mert ugyanarra a papírosra írtad, amelyikre a nyári beszámolót s emiatt nem közölhetem. — **Lázár Róbert és Évi, Marosvásárhely.** Megkaptam a nyári beszámolót és a rajzokat, mely utóbbiak az Évike szárnypropálgatásai. Elgyönyörködtem benne, hogy a kis Évi a szárnyait milyen kedvesen próbálgatja. — **Sterb Salamon, Máramarossziget.** A megfejtések beküldésével nem késtel el. — **Gruenwald Edit, Nagyenyed.** Látod, látod, csak türelemmel kell várni s mindenki kap választ a levelére, ha megkaptam a levelét. Ha alig vártad, hogy megkezdődjön a tanítás, kívánságod teljesült, mert már javában tanulok. Bizony nem lehet iskolai évben annyit játszani, mint nyáron, de örömmel látom, hogy emiatt nem elégedetlenkedel, mert jól kijátszottad magadat Kolozsvárt, ahol nyaraltatok s ahol uszni is megtanultál. — **Peltzer Márta, Székelyudvarhely.** A fő, hogy van kedved a rajzolásra, mert, úgy látszik, tehetséged is van rá. Hát csak vedd komolyan a rajztanulást s meglátod, hogy milyen nagy örömed lesz ebben. — **Tolcsvay Erzsike, Bánffyhunяд.** Írtam a kiadóbácsinak, hogy ezentul az újságot küldje Kolozsvárra, a református Szeretlekházba, Calea Regele Ferdinand 86. Előző leveledre, úgy emlékszem, válaszol-

tam. Hát bizony most sokat kell tanulnotok, nehezebb a vizsga, mint volt ennekelőtte, de nem szabad elcsüggedni, mert a kitartó szorgalom és az erős akarat előbb-utóbb diadalt arat. — **Tátray György, Budapest.** Gyorsan elrepült az idő, vége az arany szabadságnak, vissza kellett mennetek Budapestre. A nyári beszámolóval még nem késtél el s azt hiszem, lesz bő irnivalód Segesvárról, ahol nyaralál s bele foglalhatod beszámolódba Kolozsvárt is, ahol, amint a leveledből látom, szintén megfordultál.

— **Eröss Alfréd, Temesvár.** Kár lett volna a rajzért, amely az utcán készül, ha be nem küldöd a rajzpályázatra. Pompás kis művecske. A 30. számot pótolja a kiadóbácsí. — **Buzás Klárka, Bánffyhunyd.** Minthogy jó bizonyítványod volt, kedves szüleid megrendelték jutalmul a Cimborát a te nagy örömedre. Ha valamelyik számot nem kaplad meg, közöld ezt akár velem, akár egyenesen a kiadóhivatallal, hogy mely számok hiányzanak és azonnal pótolják. Számon tartom ígéreted, hogy szorgalmas és hűséges unokám leszel. Őszinte örömmel állak unokáim seregében, mert látom, hogy hálás szívű gyermek vagy: szereted a tanító bácsikat, akik veled foglalkoznak. Anyukádnak, aki azt mondta neked, hogy én szeretem a gyermekeket, tolmácsold meleg üdvözlémet. Valóban, szeretem őket, hogyné szeretném, mikor minden gyermek leveléből a szeretet meleg sugarai áradnak felém. — **Klinger Ilonka, Nagyszeben.** Megkaptam a rajzokat, várom a továbbiakat s egyben a leveledet is.

— **Páska Judit, Hidalmás.** A töltött káposzta igen jó étel, de még jobb felmelegítve. Ugyan ezt mondhatom a jó adomáról is. A jól szívesen elolvasom többször is, mert mindig jobbnak és jobbnak találom, éppen, mint a többször felmelegített töltött káposztát. Egy szó, mint száz, nem baj, ha olvasótársaid ill-ott megjelent adomákkal küldenek be, a fő, hogy az adoma jó legyen. A könyvet nem véletlenségből küldték neked hanem azért, mert nyertél. Csudálom, hogy ez elkerülte a figyelmedet.

— **Jakab József, Kolozsvár.** A kiadóbácsí közölte velem, hogy elküldte neked a kölni vizet, amelyet a három nyeregytárgy közül választottál. Következő leveledben sugd meg nekem, hogy kit ajándékoztál meg vele. Rejtvényeid jók. — **Márk Lujza, Petrozsény.** Nemesak rejtvénymegfejtést, levelet is várok, mert szeretek közelebről megismerkedni az unokáimmal. **Khell Margit, Zabola, Háromszék megye.** Szívvel örvendek, hogy oly nagy örömet szereztem neked a nyert könyvvel. Bélyeggyűjtéssel nem foglalkozom, de eselleg valamelyik olvasótársad, aki szintén foglalkozik bélyeggyűjtéssel, csereviszonyba léphet veled. — **Szilágyi László, Szilágycseh.** Nem voltál otthon a nyáron, azért nem írtál, de most pótolod a beszámolóval. Csak bepillantottam a beszámolódba és meghatott egy sor, amelyben írod,

hogy itthon vagy, újra tanulsz és dolgozol az asztalos műhelyben s műasztalos akarsz lenni, mert reméled, hogy így hamarabb segítségére lehetsz özvegy édesanyádnak. Szép szándékodban segítsen meg a jó Isten, édes unokám! — **Bencze Gizella, Szentkeresztbánya, Udvarhely megye.** Csudálom, hogy későn kapod az újságot. Egyébként a megfejtés beküldésével nem késtél el. Pótrejtvényed sorra kerül. Szeretettel várom további leveleidet. — **Jerzsák Anna, Bihar.** Addig is, amíg levélben tehetem, tolmácsold hálás köszönetemet édes jó anyádnak, aki oly megható szép levélben emlékezett meg az én munkámról születésem 66-ik évfordulóján. — **Wilikó Terézke és Mariska, Tamásfalva, Háromszék megye.** Most találkozom először a nevetekkel, tehát nemcsak megfejtést, de levelet is várok tőletek, hogy közelebről megismerkedjem veletek. — **Bogáthy Vilma-Sepsiszentgyörgy.** Szép és hosszú levélben köszöntöttél be s annyira tanulságos a leveled, hogy bővebben kell válaszolnom reá. Többször kérted apukát, hogy rendelje meg számodra a Cimborát. Meg is ígérte, de elmaradt, mert bizony négyecskén vagytok, az egyiknek cipő kell, a másiknak ruha kell, mindnyájatoknak pedig beiratási és tandíj; ezek a te Cimborád előfizetési díját mindig elvitték. Ekkor aztán, mint Őcsikének, neked is támadt egy nadselű gondolatod: elhatároztad, hogy a magad mesterségéből hozod össze az előfizetési díjat. Anyukádól kaptál nyolc leut, 5 leuért vásároltál egy perselyt, a megmaradt háro leut mindjárt bele is tetted: megvolt a „Cimbora-alap.” Akkor apukát kinevezted pénztárnoknak, mert féltél, hogy a te gondviselésed alatt fellőrök a „Wertheimkasszádat”, mivelhogy mostanában sok a be-lőrés. Csodálatos gyorsan nőtt az alap, rövidesen megfellt a persely, persze illookban apuka és anyuka is tettek bele, hogyné tettek volna. Szépen összejött a 100 leu és te mindjárt megrendeltesd a Cimborát, melyet, remélhetően, azóta már rég meg is kaptál. Az volt a kívánságod, hogy levélben válaszoljak neked, én azonban példaadás okáért jobbnak láttam itt válaszolni, de majd elkövetkezik az ideje annak is, csak írogassál szorgalmasan nagyapónak, hogy levélben is válaszolok. A rejtvényeid jók.

**AZ IDEÁLIS
HASHAJTÓ
A
PURGEN
(PURGÓ)
KAPHATÓ
MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN**

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtveny-megfejtése is jogosít!
 A rejtveny megfejtését, a megfejtők é. nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közliöm!
 A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

Kockaszámrejtveny

Beküldte: Timcsák Pistike.

1	1	1	1	1
3	3	3	3	3
5	5	5	5	5
7	7	7	7	7
9	9	9	9	9

Ezeket a számokat helyezték úgy el, hogy mindenfelől 25-öt adjon.

Számrejtveny

Beküldte: Weiskopf Lajos és László.

- 21, 33, 4. Háboruban használják.
- 17, 13, 17 19. A macska más neve.
- 21, 4. Éjjel ebben pihenünk.
- 7, 28, 2. Egy számjegy.
- 4, 19, 17, 33. Deszkát simítanak vele.
- 1, 34. Közmondás.

Pótlórejtveny

Beküldte: Illenz Tibor.

- ikk
- ntó
- akk
- ors
- k
- ak
- rra

A kezdő betűk egy kedves barátunk nevét adják.

Szélmalomrejtveny

Beküldte: Kun János.

K
E
E
M
S
A
A
M
E

K	S	E	C	I	K	E	D	I			M	E	T	S	Ü	B	T	V	I
										L									
										R									
										N									
										O									
										L									
										E									
										N									
										E									
										A									

CIMBORA

szerkesztősege és kiadóhivatala.

Szerkesztőség:

Bajánii-Mici (Kisbaczon) u. p. Bajánii-Mare (Nagybaczon) jud. Treiscaune (Háromszékmegye). E címre küldendők a »Cimbora« részére szánt kéziratok, az Elek Nagyapóhoz írott levelek és rejtvenymegfejtések.

Kiadóhivatal:

Satu-Mare (Szatmár) Str. Cuza Voda 4. A kiadóhivatalhoz küldendők a »Cimbora« előfizetési bejelentései és díjai.

Előfizetési díjak:

Romániában évi 400, negyedévenként 100 L
 Csehszlovákiában évi 80 csehszlovák korona, negyedévenként 20 csehszlovák korona.

Magyarországon évi 144.000 magyar korona, negyedévenként 36.000 magyar korona.

Ausztriában évi 112.000 osztrák korona, negyedévenként 28.000 osztrák korona.

Jugoszláviában évi 200 dinár, negyedévenként 50 dinár.

Laptulajdonos: Szabadsajtó könyvnyomda és lapkiadó r.-t.

Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.